

JURNALİSTİKANIN İRADƏLİ XANIMI

İdris ŞÜKÜRLÜ
Əməkdar jurnalist,
yazıçı-publisist

Ağ geyinən şəhidin anası qara geyməz!

Yayın qızmar çağları idi. Günəş göydən yerə od ələyirdi. Ağacların yarpaqları öləziləşmişdi. Dostum Möhübbət Ağayev məni yolda göz-ləyirdi. Bir azdan ona qoşulub Gü-nəşli kəndinə yollandıq. Şəhid Vü-qar Mövlanovun atası Tumarxan ki-şi bizi evində gözləyirdi. "Dodo" qəzetinin baş redaktoru, araşdır-maçı jurnalist İradə Məlikova da şə-hidin ailəsinə baş çəkməyə gəlmiş-di. Görüşüb söhbət etdik. Bu görüş adi görüşlərə bənzəməirdi. Hüzün-qarışıq təbəssüm, gözlərdən süzülən qəmli baxışlar özünü büruzə verir-di. Şəhid Vüqarın şəklindən boyla-nan vüqarlı baxışlarından, ondan əmanət qalmış əşyalarından heç cür yayına bilmirdik...

İradə xanım bizə Zəfərimizi, qələ-bəmizin tamını dadızdıran çoxlu say-da şəhid məzarına, şəhid ailələrinə baş çəkib, ana-bacılara, atalara təs-kinlik verib, onlara mənəvi dayaq olub, problemlərin həlli üçün səlahi-yət sahiblərini narahat edib. Qəzet və kitablarında şir ürəkli əsgerlərimizi vəsf edən yazılar yazıb. Ən böyük mükafatı isə daxilində tapdığı təs-kinlik olub.

Bu görüş kədərli olsa da, videoka-meranın, telefonların yaddaşından yayınmadı. Ən yaddaqalan bilirsiniz nə oldu? İradə xanım Məlikova bibisi gəlini olan Bəsti xanıma ürək-dirək verirdi. Sonra səliqə ilə бүkdüyü xı-nayı rəngli kəlağayı açdı, göz yaşı ilə şəhidin anasına: "Bax, bacım, oğlun Vüqardan sənə hədiyyə gətirmişəm. O istəyir ki, daha sən qara bağlama-yasan" - deyərək anaya özünəməx-sus tərzdə təskinlik, ürək-dirək verdi. Şair Etibar Vəliyevin "Qara yaylıq satmayın" şeirini yana-yana oxudu. Dedi ki, şair lap yerində yazıb: "Ağ geyinən şəhidin, anası qara gey-məz".

- Bəsti ana, sən də qəmini unut, gözlərinə dolmasın bulud! - deyə ana-nın boynunu qucaqladı. Çox təsirli bir səhnə idi...

Bu epizodu niyə xatırladım ? Çün-ki İradə xanımın jurnalist kimi təc-rübəsində belə hallar çox baş verib. Hər bir epizod unudulmaz olub. Yadda-şında möhkəm izlər buraxıb, xatirəyə dönüb.

Baba ocağı köməyə gəldi

İradə xanımın 10 yaşı vardı, böyük bacı Sevda isə 14 yaşın içində idi.

Sevda kənd kitabxanasında Ağaş əmisindən götürdüyü maraqlı roman-ları və hekayə kitablarını 1-2 gecəyə oxuyub bitirərdi. İradə ondakı kitaba həvəsinə heyran qalsa da, Sevdaya çata bilmirdi.

Mütaliyəyə ondakı həvəs İradəni oxumağa, öyrənməyə sövq edirdi. Sevdanın qalın dəftərində yazdığı şeirləri və qeydləri çox xoşuna gələr-di. Bacısına oxşamaq İradənin ürə-yindən keçsə də, büruzə vermirdi.

Vaxt gəldi ki, nənəsi Dodoxanım 1978-ci ilin aprel ayının 22-də, 64 ya-şında rəhmətə getdi. Nənənin ölümü ailəni xeyli mütəəssir etdi. Bacılar ha-

dərildi. Yeni iş yeri isə "Cənubkənd-təsərrüfatıstexizati" layihə institutu oldu.

Burada işləməklə bərabər, İnşaat Mühəndisləri Institutunun axşam şö-bəsinin tələbəsi oldu. On il Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Nazirli-yi sisteminə işlədi.

Özü də, sözü də işiq - İradəli xanım

İradə xanım fitrətən istedadlıdır, şair təbliidir, jurnalist qələmlidir, qəlbi təmizdir. Hər bir qonaq ona əzizdir, xeyirxahdır, süfrəsi açıqdır, hamıya can yandırır. Onun hə-yatı tammetrajlı ki-nofilmə, qalın bir romana bənzəyir ...Ondakı mehri-banlıq, sədaqət, ədalət, vətənsəvr-lik, yurda bağlılıq, halallıq, səbirli və təmkinli olmaq - sözsüz ki, öyrənil-məyə layiqdir.

İradə xanım onu əhatə edən mühitin hiss və həyəcanla-rı, arzu və istəkləri ilə nəfəs alır. Bu mühitdəki yaşa-m tərzində baş verən olaylara öz priz-masından baxır, Şərqin min illərdən bəri özünü doğruldan milli-mənəvi dəyərlərinə üstünlük verir. İradə xanım xanımlara nümunədir, onu hamıya sevdiren - ürəkədən gələn istəkdir.

ra addım atırdılarsa, nənənin əl nişə-nələrini, onun əşyalarını görürdülər, nəfəsini duyurdular, nənəni unuda bilmirdilər. Nənə onların yuxularına işıqlı siması və xeyirxahlığı ilə gəlir-di...

Dodoxanım nənəni kənd qəbiris-tanlığında torpağa tapşırıdılar. Onlar bir neçə gündən sonra Bakıya getmə-yə hazırlaşdılar. Sevdaya və İradəyə dedilər:

- Siz bizimlə Bakıya gəlsiniz, yoxsa baba ocağında qalırsınız? - de-yə Şirzad ata sözüne davam etdi: - Deyəsən, baba yurdumuz sahibsiz qalar. Bəs nə edək? Mən iş yerimə qayıdıram.

Qızlar isə kənddə çox da təmtə-raqlı olmayan evdə qalmağa üstünlük verdilər.

Əvvəllər çox çətinlik, sıxıntı olsa da, yavaş-yavaş öyrəşirdilər. Həyəti şumlayıb becərdilər, toyuq-cücə sax-ladılar, meyvə-tərəvəz yığdılar, qışa tədarük gördülər, bir sözlə, yaşamağı bacardılar.

Lakin tale Sevdanı və İradəni ayrı-ayrı qismətə tuş elədi. Sevda Azər-baycan kəndində (indiki Günəşli) qalıb müxtəlif işlərdə çalışdı.

Həyatın yazılmamış qanunları var: biz də o qanunların hökmü ilə yaşayır və ömür sürürük. İradə səkkizilliyi bi-tirən kimi Azərbaycan Politeknik Tex-nikumuna daxil oldu və dörd ildən sonra orta ixtisas təhsili aldı. O, gənc mütəxəssis kimi Bakı Məişət Kondi-sionerləri Zavodunda işləməyə gön-

Əldən-ələ gəzən hər bir kitabında, "Dodo" qəzetinin hər bir sətrində Do-do xanımın barmaqlarının izi, gözü-nün nuru qalıb. Cənnətin zəvvarları, Vətənimizin xilaskarları - şəhidlərin qəhrəmanlığı qiyməti bir tarixdir, tari-xi isə zaman yaşadır.

Yeni qəzet doğuldu

Bəs sözün sehrinə düşən, onun cazibəsindən çıxma bilməyən, söz xə-zinəsinə baş vuran İradə xanım Məli-kova ötən illərdə nə itirdi, nə qazan-dı? İradə xanım deyir ki, ötən illər geri qayıdan deyil. Onun qazancı isə müqəddəs qələmi ilə yazdığı yadigar-lar olub. Tərcüməçi-müxbir kimi fəa-liyyəti onu qane etmədi. İnternetlə iş-ləməyi, qəzetə rəhbərliyin necə olma-sını, tərtibat işini öyrəndi.

2017-ci ilin may ayından "Dodo" (talış dilində ana-bacı deməkdir) adlı qəzet təsis etdi və baş redaktor oldu. "Azərbaycan" Nəşriyyatında otaq al-dı, redaksiyanı formalaşdırdı. Rayon-lara, qəsəbələrə, kəndlərə yollandı, müxtəlif tədbirlərin iştirakçısı oldu. Öz ətrafına fəal qələm sahiblərini topla-dı, talışların dilini, folklorunu, etnoq-

rafiyasını, adət-ənənəsini, mahnıları-nı, ədəbiyyatını bilənlərə qəzetdə meydan açıldı.

"Dodo" qəzetinin ilk sayı 22 iyul 2017-ci ildə işıq üzü görəndə, sanki baş redaktor İradə xanımın yeni bir övladı dünyaya gəldi!

O, həm də nəşirdir!

İradə xanım qəzet redaktoruna məxsus tükənməz enerjiyə, yüksək erudisiyaya, möhkəm yaddaşa və iti zəkaya malikdir. "Dodo" qəzeti nəşrə başladığı vaxtdan indiyədək, yeni 6 iyul 2017-ci il tarixindən 2025-ci ilin iyul ayınadək, 97 sayı oxuculara təq-dim edilmişdir. O, nəşriyyat imkanla-rını genişləndirmək üçün "Dodo" MMC yaratmış, ilk növbədə öz kitab-larını bu imza ilə çap etdirməyə baş-lamışdır.

Nəşr edilmiş "Dodo" qəzetinin VIII cilddən ibarət kitabları nəfis şəkildə çap olunmuşdur. Bu, bir salnamədir. AMEA-nın Folklor İnstitutu "Azərbay-canda yaşayan xalqların atalar sözlə-ri və deyimləri" (11 xalqın dilində, 2016), "Azərbaycanda yaşayan xalq-ların əfsanə, rəvayət və nağılları" (15 xalqın dilində, 2018), "Yolon sixanon" - talış dilində (atalar sözləri) kitabı (2018), azsaylı xalqların folkloru silsi-ləsindən "Talış folkloru" IV seriya ki-tabı (iki dildə, 2019) nəşr etmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 il-lik yubileyi ilə əlaqədar talış xalqının böyük rəhbərə olan dərin hörmət və ehtiramını, məhəbbətini, onun dahili-yini ifadə edən "Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam - Az fəxr kardəm ki, Azərbaycanlım" (iki dildə, 2023) kita-

bı Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən nəşr edilmişdir.

Eyni zamanda, İradə xanımın ço-xillik yaradıcı zəkasının məhsulu olan "Birlikdə düşünək" (Azərbaycan və talış dillərində) kitabında məqalələri, analitik yazıları, ictimai əhəmiyyət kəsb edən təklifləri, müsahibələri ge-niş şəkildə əksini tapmışdır. Bu siya-hını daha da genişləndirmək olar.

Azərbaycan Milli Mətbuatının 150 illiyi ələməkində İradə xanım Məlikova ilə polemik söhbət edirik.

O deyir ki, hər hansı bir xalqın bö-yüklüyü, qədim tarixi onun top-tüfən-gi, qoşun sayı, pul-parası ilə deyil; ta-rixi, dili, ədəbiyyatı, mədəniyyəti, to-lerantlığı, alimləri və tanınmış şəxsi-yətləri ilə ölçülür.

Elə məhz İradə xanım da xalqın yaşaması, dövlətçiliyin və müstəqilli-yimizin qorunması, mənəvi dəyərlə-rin dəstəklənməsi, xalqların xoşbəxt-liyi, ölkənin dünyada söz sahibi olma-sı üçün var gücünü, bilik və bacarığı-nı, parlaq zəkasını, jurnalist istedadı-nı əsirgəmir.

Var olsun belə düşüncə, zəka sahibi, geniş ürəkli, talış gözəli!

